

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ
PAŽYMA

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
Nr.
DOKUMENTAS PASIRAŠYTAS
ELEKTRONINIŲ PARAŠŲ
Nr.

**DĖL SVEIKATOS DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1343 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO, BAUSMIŲ VYKDYMO KODEKSO 174 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO, SUĖMIMO VYKDYMO ĮSTATYMO NR. I-1175 45 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO, SVEIKATOS SISTEMOS ĮSTATYMO NR. I-552 77
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGŲ
ĮSTATYMO NR. I-1367 45 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
(TAP-19-1479) (TAIS Nr. 19-9040(2))**

Nr.
Vilnius

Projektų rengėjas: Teisingumo ministerija.

Projektų tikslas: užtikrinti, kad suimtiesiems ir nuteistiesiems būtų teikiamos tokios pat kokybės sveikatos priežiūros paslaugos kaip ir laisvėje esantiems asmenims, priskiriant šiuos asmenis valstybės lėšomis draudžiamiems privalomuoju sveikatos draudimu asmenims.

Dabartinė situacija: šiuo metu suimtųjų ir nuteistųjų pirminę asmens sveikatos priežiūrą užtikrina šiose įstaigose įsteigtos sveikatos priežiūros tarnybos, kuriose paslaugas teikia šeimos gydytojai, gydytojai psichiatrai, gydytojai odontologai bei slaugytojai (užimti 155 etatai). Stacionarines asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikia Laisvės atėmimo vietų ligoninė kurioje yra vidaus ligų (42 lovos), psichiatrijos (16 lovų), tuberkuliozės (65 lovos), reanimacijos ir intensyvios terapijos (3 lovos) skyriai (užimti 122 etatai). Taip pat ligoninėje teikiamos palaikomojo gydymo ir slaugos paslaugos (35 lovos), antrinės konsultacijos, pvz. kardiologo, neurologo, endokrinologo, chirurgo ir kt. bei atliekami laboratoriniai, rentgeno, echoskopijos, endoskopijos tyrimai. 2018 metai ligoninėje buvo gydyti 886 nuteisti asmenys.

Jei suimtajam ar nuteistajam reikalingos paslaugos, kurių laisvės atėmimo vietų ligoninė negali suteikti, asmuo su konvojumi vežamas į sveikatos sistemos viešąją įstaigą.

Sveikatos sistemos įstatyme nustatyta, kad šių asmenų *sveikatos priežiūra apmokama tik valstybės biudžeto lėšomis*. PSDF disponuoja valstybės biudžeto lėšomis, skirtomis asmenų, esančių kardomojo kalinimo vietose ir nuteistųjų laisvės atėmimu asmenų sveikatos priežiūros paslaugoms apmokėti, išskyrus atvejus, kai šios paslaugos teikiamos teisingumo ministro valdymo srities sveikatos priežiūros įstaigose, taip pat lėšomis, skirtomis asmenų, laikomų laisvės atėmimo vietų įstaigose, gydymui nuo pavojingų užkrečiamųjų ligų reikalingiems vaistams įsigyti. ŽIV sergantiesiems (252 asmenys) per metus reikalingos lėšos -1,512 tūkst. eurų, virusiniu hepatitu sergantiems (98 asmenys) – 1,470 tūkst. Eurų.

Projekto esmė: siūloma:

1. *Sveikatos draudimo įstatymą* papildyti nuostata, kad *privalomuoju sveikatos draudimu valstybės lėšomis būtų draudžiami suimtieji ir nuteistieji*, atliekantys arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes. Išbraukti nuostatas apie tai, kad teismo ar teisėsaugos institucijų sulaikytų asmenų, esančių kardomojo kalinimo vietose, nuteistųjų laisvės atėmimu asmenų, laikomų laisvės atėmimo vietų įstaigose, sveikatos priežiūra apmokama iš valstybės biudžeto lėšų Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

2. *Bausmių vykdymo kodekse ir Suėmimo vykdymo įstatyme* nustatyti, kad

- Suimtųjų ir nuteistųjų asmens sveikatos priežiūrą organizuoja SAM;
- asmens sveikatos priežiūros paslaugas šiems asmenims teikia laisvės atėmimo vietų ligoninė ir valstybės ar savivaldybių asmens sveikatos priežiūros viešosios įstaigos;
- gali būti steigiami atskiri asmens sveikatos priežiūros padaliniai laisvės atėmimo įstaigose;

- pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos tardymo izoliatorių ar pataisų įstaigų patalpose;

- tais atvejais, kai laisvės atėmimo vietų ligoninė arba atskiri laisvės atėmimo įstaigų asmens sveikatos priežiūros padaliniai negali užtikrinti pirminio lygio ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo suimtiesiems ir nuteistiesiems, šias paslaugas pagal sudarytas sutartis teikia tos savivaldybės, kurioje yra laisvės atėmimo įstaiga, pirminio lygio ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikianti asmens sveikatos priežiūros įstaiga.

3. *Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymą* papildyti nuostata, numatančia pareigą savivaldybių asmens sveikatos priežiūros viešosioms įstaigoms sudaryti sutartis dėl pirminio lygio ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo suimtiesiems ir nuteistiesiems pat pavesti sveikatos apsaugos ministrui patvirtinti tvarką ir įkainius, pagal kuriuos su minėtose savivaldybių asmens sveikatos priežiūros viešosiose įstaigose dirbančiais asmens sveikatos priežiūros specialistais būtų atsiskaitoma už jų suteiktas paslaugas suimtiesiems ir nuteistiesiems.

4. *Sveikatos sistemos įstatyme* išbraukiamos nuostatos dėl laisvės atėmimo vietose sveikatos priežiūros įstaigų steigimo, nurodant, kad šios įstaigos ar padaliniai steigiami BVK ir SVĮ nustatyta tvarka. nurodyti, kad asmens sveikatos priežiūra laisvės atėmimo vietų įstaigose finansuojama iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto ir valstybės biudžeto lėšų.

Suimtųjų ir nuteistųjų privalomojo sveikatos draudimo įmokoms per metus (2019 m. duomenimis) iš valstybės biudžeto reikėtų skirti apie 2 300 tūkst. Eurų. Iki teikiamų įstatymų priėmimo, jų įgyvendinimui reikalingos lėšos (žr. aiškinamojo rašto 12 punktą) turi būti atitinkamai perskirstytos rengiamame 2020 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymo projekte (PSDF biudžete atitinkamai sumažinant numatomus Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimus, iš kurių šiuo metu apmokamos suimtiesiems ir nuteistiesiems teikiamos sveikatos priežiūros paslaugos ir padidinant numatomas Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto įmokos už apdraustuosius, draudžiamus valstybės lėšomis).

Atitiktis Vyriausybės programai: tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

Derinimas: projektai derinti su Finansų ministerija ir Sveikatos apsaugos ministerija.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlytume svarstyti tarpinstituciniame pasitarime, įvertinus žemiau pateiktas bei Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas. Teikiame šias pastabas:

1. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad suimtųjų ir nuteistųjų statusas lemia, kad šie asmenys negalės laisvai pasirinkti gydytojo bei gydymo įstaigos, todėl asmens sveikatos paslaugų teikimo organizavimas skirsis nuo laisvėje esančių asmenų. Manytina, kad tam tikros išimtys, kurios bus taikomos suimtiesiems ir nuteistiesiems organizuojant jų sveikatos priežiūrą, turėtų būti nustatytos įstatymuose.

2. Siūlytina sukonkretinti finansavimo mechanizmą: lieka neaišku iš kokių lėšų bus apmokamas konvojavimas bei apsauga, matomai tam bus reikalingos papildomos lėšos, kadangi PSDF lėšomis galima apmokėti tik asmens sveikatos priežiūros paslaugas. Taip pat turėtų būti paskaičiuota, kokį finansinį poveikį suimtųjų ir nuteistųjų sveikatos priežiūra turės valstybės finansams, priėmus įstatymus.

3. Neaiškus Laisvės atėmimo vietų ligoninės statusas bei savininkas: SAM ar TM. Siūlytina sveikatos sistemos suimtiesiems ir nuteistiesiems organizavimo schemą plačiau aprašyti aiškinamajame rašte.

4. Kadangi atsižvelgta ne į visas Sveikatos apsaugos ministerijos pastabas, turėtų būti pridėta derinimo pažyma.

Patarėja

Aurelija Urbonienė

